

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

G. C.

tegen

Het Nieuwsblad en Nieuwsblad.be

Met een mail van 4 oktober 2023 dient meester Charlotte Verkeyn namens haar cliënte, mevrouw G. C., een klacht in tegen Nieuwsblad.be. Aanleiding is een artikel:

- van 27 september 2023 op Nieuwsblad.be onder de titel *Onbegrip nadat vrouw die hond doodschopte wegkomt met boete: "Intussen heeft ze al een nieuwe hond. Wat heeft dit voor zin?"*;
- van 28 september in Het Nieuwsblad onder de titel *Vrouw die hond 'doodschopte' veroordeeld: "Maar ze is al gespot met nieuwe hond"*.

Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 15 februari 2024 waarop meester Verkeyn reageert met een mail van 29 februari en Toon van den Meijdenberg opnieuw repliceert met een brief van 22 maart 2024.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 13 mei 2024. Meester Verkeyn en haar cliënte G. C. woonden de hoorzitting bij. Voor Het Nieuwsblad en Nieuwsblad.be waren journalist Thijs Pattyn en redactiemanager Toon van den Meijdenberg aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over een vrouw uit Oostende die jarenlang vrijwilliger was in het dierenasiel Het Blauwe Kruis van de Kust in Oostende en die op 25 september 2023 door de rechtbank in Ieper veroordeeld werd omdat ze haar hond zo hard had geschopt dat het dier nog amper kon lopen en de dierenarts het moest laten inslapen.

Volgens de voorzitter van het dierenasiel die in het artikel aan het woord komt, werd de vrouw intussen al gespot met een nieuwe hond. Hij zegt ook dat de vrouw in 2019 ontslagen werd als vrijwilliger nadat ze een slapende hamster in de diepvries had gestopt omdat ze naar eigen zeggen dacht dat het dier dood was. Hij heeft vragen bij een boete van 1200 euro waarvan de helft met uitstel en pleit voor zwaardere straffen, zoals een permanent verbod op het houden van huisdieren.

De advocaat van de vrouw roept in het artikel op tot nuance. Zij zegt dat haar cliënte werd 'gematrakkeerd' op sociale media, terwijl de rechter rekening hield met het feit dat er 'een problematiek aanwezig was' bij de vrouw, maar dat dit onder controle is en dat er geen indicatie is dat de feiten zich zouden herhalen.

De journalist vermeldt ten slotte dat de vrouw bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 op de lijst van Groen stond en dat ze meeschreef aan het partijprogramma van Groen voor dierenwelzijn in Oostende. De Groen-schepen van Dierenwelzijn distantieert zich in het artikel van de zware dierenmishandeling.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAAGSTER vindt dat de journalist zich in zijn artikel had moeten beperken tot een verslag over het proces. Maar met termen als ‘doodstampen’ en ‘doodschoppen’ is het tendentiekus en enkel gericht op sensatie. Het nagelt klaagster aan de publieke schandpaal en laat uitschijnen dat er bij haar een achterliggende psychopathische stoornis met sadistische neigingen is.

De journalist heeft het proces niet zelf bijgewoond. Het artikel is pas twee dagen na het vonnis gepubliceerd onder druk van voorzitter Michel Vandenbosch van dierenrechtenorganisatie Gaia, die de redactie contacteerde om zijn verontwaardiging te uiten over het vonnis en aan te sporen om er een uitvoerig artikel over te schrijven. De journalist heeft het dossier niet inhoudelijk gevolgd, wat vragen oproept bij de waarheidsvinding en wat leidt tot ongecontroleerde feitelijkheden en ongefundeerde stellingen.

De journalist laat de voorzitter van het dierenasiel reageren op het vonnis, terwijl die niet bij de rechtszaak betrokken was. Dat is niet relevant, temeer omdat klaagster op het moment van de rechtszaak geen vrijwilliger meer was in het asiel.

Bovendien laat de journalist de voorzitter bijkomende betichtingen formuleren die niet op hun waarachtigheid werden gecheckt en onwaar zijn. Klaagster heeft geen nieuwe hond en werd niet door het asiel ontslagen omdat ze een slapende hamster in de diepvries had gestopt. Ze stopte haar vrijwilligerswerk om persoonlijke redenen. Tijdens de hoorzitting legt haar advocaat een mail van juni 2023 voor waarin een hondengedragsexpert, verbonden aan het dierenasiel, aan de rechtbank te kennen gaf dat klaagster tijdens haar werk in het asiel ‘nooit opzettelijk pijn heeft toegediend aan de dieren’. Klaagster heeft geen hamster vermoord, zoals Het Nieuwsblad in zijn repliek schrijft.

De journalist heeft geen loyale kans op wederhoor geboden. Hij belde om 15u11 naar de advocaat van klaagster, die op dat moment niet kon opnemen. De advocaat belde om 16u24 terug, maar kreeg de journalist niet aan de lijn. Het artikel werd om 16u23 gepubliceerd op Nieuwsblad.be. Dat was volgens de advocaat de reden waarom de journalist niet opnam. Na contact ruim anderhalf uur later heeft de journalist een aangepaste versie van het artikel gepubliceerd met een reactie van klaagster, maar ook die versie blijft tendentiekus.

Het artikel schendt het privéleven van klaagster. Zij valt door allerlei vermeldingen in het artikel makkelijk te identificeren, ondanks het feit dat er nog geen definitieve veroordeling was. Er was nog beroep mogelijk wat maakt dat het vermoeden van onschuld nog altijd gold. Klaagster is geen prominent publiek figuur. Ze was nooit mandataris voor Groen. Ze was gewoon lid en stond zes jaar geleden achteraan op de lijst wegens een tekort aan kandidaten. Klaagster stoort zich ook aan het feit dat de voorzitter van het dierenasiel laat uitschijnen dat er bij haar mogelijk een problematiek speelt. Dat schept in de publieke opinie een bepaalde sfeer en kan opruiend werken en aanleiding geven tot oproer. Op de sociale media van Nieuwsblad.be verschenen tal van negatieve reacties en bedreigingen ten aanzien van klaagster, waardoor zij de politie moest inschakelen.

Ten slotte is de vermelding dat de advocaat van klaagster schepen voor N-VA is in Oostende totaal irrelevant.

HET NIEUWSBLAD EN NIEUWSBLAD.BE

De redactie ontkent ten stelligste dat voorzitter Michel Vandenbosch van Gaia de redactie gecontacteerd heeft of druk heeft uitgeoefend om een artikel over het vonnis te publiceren. Vandenbosch heeft het vonnis wel onder de aandacht gebracht op sociale media.

De journalist hoorde van een vonnis in een proces dat Het Nieuwsblad niet had gevolgd en las de commotie erover op social media. Hij heeft dan op alle mogelijke manieren geprobeerd om zich te informeren. De persmagistraat wou alleen de strafmaat meedelen, maar de veroordeling is wel een feit en de pers moet niet wachten tot een veroordeling definitief is om erover te berichten. Een journalist heeft daarbij het recht om derden te laten reageren op een vonnis. Dat valt onder de vrijheid van meningsuiting.

De redactie heeft geen redenen om te twijfelen aan de bijkomende verklaringen van de voorzitter van het dierenasiel over de ingevroren hamster en het ontslag van klaagster als vrijwilliger. Die verklaringen werden na publicatie van het artikel overigens opnieuw formeel bevestigd in zowel een brief van de voorzitter als een brief van de hondengedragsexpert naar wie ook klaagster verwijst. Beiden schrijven letterlijk dat klaagster tijdens haar vrijwilligerswerk een slapende hamster in de diepvries stak waardoor het dier overleed. Naar eigen zeggen ontving de journalist ook van andere bronnen mails waarin bepaalde zaken kunnen worden gecheckt.

Wederhoor was strikt genomen niet nodig. Een door een rechtbank geveld vonnis is een feit en verslaggeving over een vonnis houdt geen beschuldigingen in waarvoor wederhoor nodig is. Toch heeft de journalist de advocaat van klaagster gebeld voor een reactie. De advocaat nam niet op. Toen ze ruim een uur later terugbelde, kon de journalist niet opnemen omdat hij op dat moment een interview voor een ander artikel aan het afnemen was. De publicatie van het betwiste artikel één minuut ervoor stond hier los van en was een beslissing van de eindredactie, aan wie de journalist zijn artikel had doorgestuurd. Na zijn interview heeft de journalist de advocaat meteen gebeld. Hij heeft haar de kans gegeven om op alle elementen uit het artikel te reageren. Hij is niet ingegaan op haar vraag om de quotes van de voorzitter van het dierenasiel te veranderen of te schrappen. Hij heeft wel de tekst met haar reactie doorgestuurd via Whatsapp en daarover nog eens kort gebeld. Daarop heeft hij deze reactie toegevoegd aan het artikel.

Waar klaagster zich stoort aan het feit dat de voorzitter van het dierenasiel laat uitschijnen dat er bij haar mogelijk een problematiek speelt, merkt Het Nieuwsblad op dat de advocaat van klaagster het in haar wederhoor zelf heeft over een problematiek bij klaagster.

De journalist heeft klaagster op een voorzichtige manier geïdentificeerd met de eerste letter van haar voornaam, haar leeftijd en haar woonplaats. Aangezien klaagster veroordeeld werd voor een feit van dierenmishandeling is het geoorloofd om te vermelden dat ze bekend is voor haar strijd voor dierenwelzijn. Klaagster is ook een bekend figuur in Oostende. Ze was kandidaat voor Groen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 en schreef mee aan het partijprogramma rond dierenwelzijn. Ze was lange tijd actief als vrijwilliger in het dierenasiel en kwam recent nog twee keer in de lokale media met initiatieven rond dierenwelzijn. Het 'oproer' op sociale media waarover de raadsman van klaagster het heeft, was al aan de gang voor de publicatie van het artikel.

Dat de journalist vermeldt dat de advocaat van klaagster in Oostende schepen is voor N-VA is relevant omdat klaagster lid was een andere partij die de feiten sterk had afgekeurd.

BESLISSING

Klaagster zegt dat de journalist had moeten focussen op de rechtszaak en het vonnis in plaats van de voorzitter van het dierenasiel aan het woord te laten. De journalist en de redactie zijn evenwel vrij in de selectie van nieuws en in het bepalen vanuit welke invalshoek en in welke context ze een onderwerp belichten. Dat behoort tot de redactionele vrijheid.

Wat waarheidsgetrouwheid betreft, kan de Raad niet uitmaken of klaagster een nieuwe hond heeft en of ze als vrijwilliger bij het dierenasiel ontslagen dan wel zelf gestopt is. De Raad kan hierover geen uitspraak doen.

Overeenkomstig de richtlijn bij artikel 20 van de Code was de journalist niet verplicht om klaagster een kans op wederhoor te bieden op de inhoud van het vonnis van de rechtbank. Naast het vonnis zijn er de verklaringen van de voorzitter van het dierenasiel. Met zijn uitspraak dat klaagster gespot werd met een nieuwe hond bekritiseert de voorzitter de rechter omdat die geen verbod op het houden van huisdieren oplegde, maar uit hij geen ernstige beschuldigingen ten aanzien van klaagster waarvoor wederhoor nodig zou zijn. Wat het incident met de hamster betreft, betwist klaagster dat dit de reden was voor haar ontslag maar weerlegt ze niet dat ze een hamster in de diepvries legde omdat ze dacht dat die dood was. Deze passage geeft, weliswaar bij monde van de voorzitter, de versie van klaagster over het incident meteen weer, namelijk dat zij dacht dat de hamster dood was. Bovendien heeft de journalist aan de advocaat van klaagster de kans geboden om op de uitspraken van de voorzitter te reageren en heeft hij haar reactie aan het artikel toegevoegd. Dat dit pas na publicatie van het artikel is gebeurd, kan om bovenvermelde redenen niet beschouwd worden als een inbreuk op het principe van wederhoor.

Er is geen sprake van schending van het privéleven. Klaagster was kandidaat-gemeenteraadslid waarbij ze zich profileerde rond dierenwelzijn en kwam met haar publieke initiatieven rond dierenwelzijn in de regionale pers. Ze is veroordeeld voor inbreuken op de wet op het dierenwelzijn. In die context strookt de vermelding van de eerste letter van haar voornaam, leeftijd en woonplaats met de richtlijn bij artikel 23 van de Code over identificatie in gerechtelijke context.

Klaagster maakt niet aannemelijk dat de journalist of de redactie zich onder druk heeft laten zetten door de voorzitter van dierenrechtenorganisatie Gaia en de Raad heeft geen aanwijzingen dat de journalist of de redactie niet onafhankelijk zou hebben gehandeld.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 20 juni 2024